

2-ги арын ● 1982 ч. ● октябрь 31

«Иян-Тей» сохостун партия организациынын өтөт-сангулалдык хуралыга «Партия организациынын» өтөтүүгү үедө чураткан ажылынын дугайында» ителди партия организациынын секретары Ю. П. Степанов мыглан. Ол хуралга коммунистер П. Ф. Иванов, Н. С. Чадамба, Ю. А. Кривенко, Н. Ч. Дингил-оол, А. Т. Невомин, С. И. Зайцов болгаш өскелер-даа ол айтырг талазы-биле санал бергенине.

БЕЛЕТК

«Тыва даг-дугу» комбинаты энергия цегинде мастер Якушевке уурткан санитар техника албанын коллективтер Ак-Довурак хоорайын чылы энергиялар дамчыдар системанын ажыгдалыг база ооп септелгезин харынып турар.

Ук коллектив бо юбилей диг чылда эки ажылдаан. Чайга уеде он алды аал чурттаар дйя кээт 2 балны

Сут-бозан фермасында бол-
гаш өске-даа черлерде тур-
талга бажынарына база өскө-
дөз объектилерин КМК-131
түдүп турар. Оларнын кылы
туварыннын шымыра багай
Чандык бажынарже туртта
чылар көжүп кирип алгаш
ыла кылдыган ахилдарны
боттары чедир кылып ат ту-
рар. Ажыгалга кирер жүзү-
лүг объектилерин чогуур хуу-
саларына дужаага, уам-
дыктар дутайдына иштей-
чи болгаш санал бергенге

Хуралга коммунистернин шүтүмчүлөлүгү саналыга үн дөңгөш, ажылда четтестерин эдер галазы биле отчет согуудалыг туралдан доктаалыг хүлээп алган.

Н. ДАЖИНМАЙ.

[illegible]

улаттарыны аржыктан чыгууда.
Л. И. Брежневтин чытааныш
документалары «Вашингтон
пост» сулуп парлавашаан.
мылжар бижбеси: «Айымалды.
карыш болгаш бодунун куу-
зунга кайы-тайыктан чызый-
чалы келдишканын» Рей-
ганин администрациясымын
кылын турар дээш, ошол
уудурун бурун-аппаа
Брежневтин абалдын полити-
касын камгалашшаан. АКШ-
тың бурун-аппаа делегейге
байланыш чыдылгын тура-

Л. И. Брежневтин чытааныш
термин-техниктин чарышты
демисейге коюлганымын
бодурабынга болгаш Совет
Чечектег Кутшерынча да-
йынчы белеч чорутуу бели-
дегичин хандарыныга то-
тук кутушмалдыгына тейе-
тура-сорукунунга абалым-
дын кутунга саямдыры-
ныш келди. Англиямын
«Гардиан» сулупу бижбеси.
Вашингтондо алдыбар по-
литиказын, АКШ-тың каама-
да кестуу кербоюн келерге

те тутумуну — чавырчымыкчы, делегейди айылч чоруну быжыгаларыне, ядролуг дайынны кыжыаымыкчыны копказдырыче, тайбылн амгалдарыче угла-
дымынны чоруну тутар.
ССР-пн тайбыла мык дайынны кыжыаымыкчы оод буту-
ге кулжыаыкчыларе, жекте чаа-чаа тайбыл сапал-
даре, практикти башымыра
ядролуг каалды чааыздыры-
че, кизи төрөтөгөнни ки-
рында дигерилн көтөргө ядро-
рылааларын тутучулдыкы
дыр окжыкери Аянга
гаш буту делегейе тай-
хөронге дугуур деп, С
Зыяалар саптар деп
сузун бижон. Коммуни-
узун кыдыкты тодо-
кычы-биле чаралаа КП-
адымистышпылмык атро-
полтакарында шийтеги
оутарн лавынчыкынн С
таавырчытын тутар
«Майнште» овалал дем-
дэя.

БЕРЛИН. (СЭТА). Чехословакиянын Компартиясынын ТН-ынын Чыныгы секретары, ЧССР-нин Президенти Г. Гусактин ГДР-ге аяк-чоругуна болгаш ГСНП ТН-ын Чыныгы секретары, ГДР-нин Куруне чөвүдөлүшүн Даргын Э. Холекер-биле оң пайырлап ужуражылышкыныч дутайыга калы кылган диндигини парала. СЭПН-нин XXVI съездинин жүдүгүн Табыл-программанын тайбынчы камгалаарыч, ядролук салатты болдурушкыч утулган Совет Эвалддинин саналарын ГДР-нин болгаш ЧССР-нин бурун доткпн турарм диндыгыга онзалат домдоткпн.

Акы-дүмө социалисттик чурттарнын ГФР-биле керөөлөрүн чутуга ужу-дузанын документте баа айткыл. Он керөөлөрн сагыры, чыгеси-биле күдөөсү — Европага тайбышын, ядгегик чорукту, чагай кожа-хелбе харылдаарларм, чогулмалы калы ажилдажылтаны тандырынын эргежок чутуга негесдеп боуи турар.

УЛУГ КАБИЛИЯДА..

Имчалта-даа Лаждирин бол
нун чугаа адаларын даймыг
ертүкт үзэгийн ачылгана хай-
гачгыг сургажла өвсө
дүр ийли. 13 мядлар жүрүнү-
дээ ССРЗ-ниң болгаш Ажл-
ниң аразыта дүүрүжүлгү-
гаар аада эмгелег черин ажы-
кал, оу Совет-ажыр найыр-
адыгт госпиталь мен аады
Бурянын чагаай сөтсигин
принциптерин болгаш ийи т-
алыг найырталыг харьла-
дарын калбартарынын эргэ-
ажыктарын ууртууга болтуу-
гаш, Совет Эвилэл 260 уур-
нут госпитальга болгаш поли-
линикага ажылдар дери-к-
ресслелдери Ажирте белеки-
берип, аларын хандыр-
ахыдаары-биле совет с-
пидиалстерин чорутуп бергэ-

өске-даа дыка хей мөзүдүр
нын чуртагычылары база бар.
Инда азыгы кижилерге дуу-
ну дүгүтүп чөк чедирип, ий-
неп турар. Он аңгана, бүгү-
спешналистер бугүрдүгелери
болгаш көбөз сугуларга би-
рып, профпаластикти көрүдү-
рүп эрттирип, баштайгы дуу-
чедилерини чаңчылардынт
тойну өөредип, шоколарга
кичалдер эрттирип турар.
Госпаластык өмчилерини сан-
өзүт, чаа сыйбарлар неме-
ажыттынын, медицина дер-
херекселлери чаартынып

[illegible]

Балууг кижият ыгыларда
биле дүүннх бедиң профес-
сионал мережел иктерина
налчы коллективте чоңун т
дамынан хууоп көрүшүм
болгаш ханы ыкыашыды кы
тыктырып үйдүргөн. Совет э
чиерини хууоп алымнык
нынга келген алкырдери бу
зурел слякыккен арын-шар
лары, аларын алдынгие сел
кидин ханымынан чутуа
тынган, мезе дамынаным ч
лыг сестер, совет эмчл
дуу кижинин өөрүшкүд
хайыктыгыр келер болу.

Хамарышпас аныяк түрү-
неге калык камгалагын аны-
органнасыз дөш алжы-
чадак үзүт күжүмүнүнкинен
ли салып турар. 1975 жылы
бээр жалас медицина ханды-
рылгаын күптүт бодуудун чо-
ртукан. Медицинанын ортума
өртөмөг калдырып 25 өн-
ремаге пунктуларында белет-
неп турар. Өчмөлөр белет-
неп медицина факультеттерин
университеттер чалында амык-
кан. Инчалажок өчмөлөр амы-
даа чедиптес. Оон узуурдун
Лазарында болган Алжирин
өсө ам-да 30 хөрдөйларынын
өчкөс янжы-түрү мергелжы
400 чыгам совет специалист-
ри медиктери ажалдан турар
Советтерин хай националын
түртүтүн янжы-түрү респуб-
ликаларыдан барган өз кижилер
боттарынын интернати-
налчы хөдөмөлөгүн алдырдым
биле күтүүсүн, хостуг болган
асаскештигиз чаа амырдылар
тургуздаа найыркалы алжы-
уулсаа дүзүлөп турар.

Константин ДУДАРЕВ,
СЭТА-ның корр.
Лахдария-Алжир.

«Тына даг-дуг» комбинациясы энергия петидае мастер Якушевке унуткан санитарияка албанын жалкытып. Ал-Довурак хоорайнын чыгыш энергиядан дагыдай системанын ажыгалган база он септелгенин харыштып турар.

Ук коллектив боюбей-чиркы чыда эки акылдан. Чыггы уеде он аалы аал турдуур айа кат 2 бакжы-

капитал септелгедерия эр
тыды кылгай. Бичанга
кышты олар беле бай
биле уткуп турар.

Септеге ажалдарына
сарь Борбак-оол Монгуш,
накчалар Даңчык Монг
Александр Гребенкин, эк
ваторчик Сергей Гороши
чолвачы Александр Шым
болган өскөдөр-даа идеп
лаг киришкен.

Бистяц вор

адам — даштын эжелекчи-рынга эртем-билиги чедп Чувашлияны кижигүнерм ге социал дешилга дээр де-рытпай, тайбын дээр адаач-тун рево-
лерин болгалт ук черинц ал турар. Эртем-шичяла курүөлөр — Болгария Улус миселдин херонге социалис-га ажилдап, чуртлы турары алышкын

Коммунист партиянын диничин национал политикасын амырдыларга боттадыр-ганын ачындама Тылга-гысы уенч дургузуга соци-ал экономикагын боташ културалыгын уенден чаар-тылгалары боттанган. Тыл-ва улустун културузум, урпак чутуд, литературазы боташ азыратуруга дургу-зуга диничин динишкын хогенде. Богурун Тылва-улуг уелуругу, бедик хогенде-диге кедо ажал-агыйлыг, социализм културузун чекет-теген республика. Совет эр-те-чагырганы чылдарына Тылва буту-аянтини орту-ман ооредилген боттадыр-ганын. Тылга ошолар боташ кыат Москва, Ленинград, Новосибирске, Кремене-град, Иркутске боташ чуртууге оек-да хоорайла

Кышкыктын алдындагы айым сөзү. Тыва ууус эң баштапкы кезинде коммунисттик баштапкы баштапкы коммунисттик курулуш, уугу башкы Ленинни чуртуу — ССРЭ-нин ег-бүдүлгөсү деңизге, акы-дуңма улаустан акы аразына бодуну аскерине, келер уезин, хостуг чуртуп чедип алган.

ССРЭ — делегейге бир тууга коммунисттик курулу. Оуге бугу делегейинг кыжылеп ханы мыакмыл богазм бутур-биз бугу көрүп турулу.

ССРЭ-нин ат-алары делегейинг кыжылеп-мыакмыл богазм бутур-биз бугу көрүп турулу. Национизмдин курулуш талазы-бизге келчип, принциптин бачы-да хажыжыра коммунизмни тургузарынын хөроңго чүгүл бастын чуртуусуна эвес, а бугу делегейге катан эгитип-тир уугу чуртасында чедип тур нинэ. Ычтанга калыптар аразына чыгаралды, олу улам мыай бажыларды — ССРЭ-нин хамааты бурунуу чуртунг мдыктыг хулулгөсүн. Совет кжы бугу делегейинг чонуну мурунуу ат-алдары, уугу хуңдүккелде чедип алган. Ол хуңдүккелде чедип алган, совет хамаатанын, кжы ады бугу делегейге джогте ССРЭ-нин ат-алдарын бажыларды богазм камгала-

Октябрьдын социалисттик Улут революциянын делегейге кол түшкөн — социализмдин делегей системасынын типтын келгени болгаш жазганы болур. Социализмдин салдары делегейде күштүү-биле таңгыланган турар. Делегейин социалисттик системанын сайзыралына база экономиктин жогжудузына Экономиктин Дузасжылыга

Республикани, Венгрия Республикаси, Бельгия Республикаси, Франция Республикаси, Германия Республикаси, Италия Республикаси, Япония Республикаси, Араб Республикаси, Польша Узура Республикаси, Румыния Республикаси, Социалистик Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси болган Совет Социалистик Республикалар Эвкалистик кичирин турар кувеиниш-кашери эн узат узур-дузали болун турар. Акы-дуума социалистик турарларни демократик турарларга алдари, саллари узам-из өзүч, күтүшлери, камхалар, Социалистик дем каткына-газым жэрге — депшигилет идеологияны чыгыс айи ливитишсе, эчсе-соруу-дарагыны чыгыс айи болган ажалгыч топчарны интернационализм буа-демак башкыны — Шыгыштар эи болган ЭДЧ турарларга сорууларга эриг ажалгыч иделарлар болган политика-ны чыгыс айи ЭДЧ 1949 чылда турустутган. Мичал-да буа теугулар кыска узиде ол чурттарны экономика-ны күчүз улаткан. Ол чурт-тарны узүне дегезбеси үдетип, буа-дуршуну-нүзүштин бир неизи олаакын турар. Ажалгыч болган кыска ажалгыч буа-дуршуну-нүзүштин коммунизмни ажалгыч болган ЭДЧ туртары АКШ-ны-да, Европанын бүгү на-пастыгын чурттары-да кутай алмгга, аларын ажалы турар. ЭДЧ-нин ажалы-чору-дугалыгына Лаос, Ангоа, Мозамбик, Эфиопия, Йемен Узура Демократик Респуб-ликаси, Афганстан, Ботт-рияны, советтерини ажал-дып, камараларын ажал-дып туур. Чувашалын ажалы-ны Югославия доктамак кичирин турар. Бүгү дегезе

жүзү турттарыны кыркы. Тур-
тур айма-херектери уаут.
Чаа дайыныны айымны
турттарыны турттарыны
кыркы келген болган
кыркы турар уаут салымны
бүтү дөсөлегге билинг.
Совет Эмлетте социалте-
тич турттыла калы айма-
дөсөлегге быжыкталарыны
болган хич-дөсөлегге моон
соңгоар-лаа бирги чертегге
кыркыгын салыр. «Интер-
космос» програмгизин дау-
гараттанын башкыры а-
лым уаутуу зыя, чептик-
кыркы болган. Полюция,
демокацияны, Полюция,
Герман Демократтыг Респу-
бликаны, Болгарияны, Вен-
грияны, Вьетнамын, Куба-
ны, Моолду болган Румы-
нияны комсомавтыларыны
кыркыгыз-биле СССР-ам
эзе-маалыгыг комсомав-
тылары чептикчины уаут-
душкунлары боттадыны.

Советист дөм катты-
жылга турттарыны дөсө-
гө турттары амыгы ык-
кем ажан-лаа мылгы бы-
жыг турбап. Ленинны орун-
дыла бусуредиг бурунгар-
лашкып, социалгизмни
аим-лүча турттары тайбы-
мын тейдиг дивес багатын,
дөсөлегин революцуг ая-
кыгынны күчүтү күкү-
кыркы. Дөсөгө бот күчүл
аим-лүча бир күчүл а-
им-лүча бир социалте-
тич каттыжылга турттары өзгө-
чө, парилеттнөмөй турар.
Советистич системанын
түсөй дөгүнзанымын ача-
рыла дөсөгө байлдыл со-
циалте-тич болган комму-
нигар дөсөлегге аякы-
тыг мылды үлөзгөн-биле
аим-лүча, интерпелатте-
бөтөнч дөсөгө бот
окуган, 1945 чылдан бө-
төнч төсөлетте, 37 мында
иптиде чаа дөсөгө та-
ла.

хүч дээрх өөр-дөх дугаарын далай ССР-ийн бага ажилчуудын социалистич хүртээхтэйг хамгаалж ажиллаж байгааг хэлж байна. Октябрийн сүүлчид тивийнхэн болж буйжмын социализмын үндсийг дөтөлж системийг төвөгтүг д. шийлгэн хүртээхтэй дүрдэгдснээс, дөтөлжтэй өөхөөсүг д. буюу-бүлч чаартаргаууг үүсгэн үргэлжлүүлж агаарга. Уугу Октябрийн тивийнхтэй дөтөлжтэй ажилчдын ажилын дөтөлжтэй таарчтэй чад байдалд хүртээхтэй.

Налдэл-хосталгаар шийдмэлхэн хөгжүүлжтэй Октябрийн революционын нөдөгөн салзры кайтамчтэй уугу. Имперализмын колониалдыг системийг бүрэлдүүлжтэй. Имперализмд далайлан хосталга 150 ажыг миллион хүртээхтэйг 20 хүртэл хөгжүүлжтэй киймэлхтэй гэж оруучтэй киймэлхтэй хүртээхтэйг солдотой үлгэрлүүлжтэй хөгжүүлжтэй шийдл агаар. Алаан, Ангола, Мозамбик, Конго, Эфиопия, Йемен, Уугу Демократич Респубблика, Кампучия, Афганистан, Никарагуа, Гренада болжтэй өсөөр-ааж хамгаарчтэй. Африканы бөжж хөр хүртээхтэй дөтөлжтэй нийгмий диймэлхын өсөөрчтэй хүртээхтэй хамгаарчтэй өсөөрчтэй чадд агаарга. Африканы дөтөлжтэй өсөөрчтэй агаарга болжтэй ажилчдын кол-кол айтырчтэй шийдлгэнхэн турла, он үүсүүлжтэй бүрэлдлгэн диймэлхэн түрэл агаарга.

Уугу Октябрийн уугулар агаарчтэй тайблмын болжтэй агаарчтэйг дөтөлжтэйг түрэлхтэйг түрэлхтэйг агаарчтэйг түрэлхтэйг Солонхтэй тайбл тайблхтэйг түрэлхтэйг түрэлхтэйг ССР-ийн диймэлхтэй политикчтэй түрэлхтэй түрэлхтэйг

мында кызылдарга татынган турар. Азиянын, Африканын, Австралиянын, Океандин чурттары, лалкылар, хостада болган чаалар азган чамаларынан чорун быгынлаар дээм демезинен СССР-нин ийкейлеит дегим-чөгөитө даялпн турарлар. Айкы-дунмалыкн чорутуун аыкды — Варшава Керэуи дегетей социализмизин, бутуу тасталганлн нимчэксиз-кин баа союлар депшилте-нин улам кыйа чөмилчеге-нин чөмөлчөгүнүн чүдөлөн-болган. Далайлаагы, Аыс-чаа байдаларла социализм-чөм каттыккалазынын, тасты-баа кынак социализмиз ае-струнтеринин, дегетейин акчалын алгызынын болган-тайбыа дээм туржун турар бутуу күштеринин каттыккан-чантне аей дегетейинчелер-бир-бизе дегетей лайынак-чайдалаа болуп. Тайбыа кы-хайлааа дегетейн пайдала-нып үзөтү кутулаа чөт ай-кымынн, тайбын, демокра-тия, социал-демократия, инти-дадиз коммунизмиз бу-бизе чааларынын аарына болуп турар.

СССР-нин XXVI ыдыл-дын индиринин тайбыа дээм күчтүзү нийтиргенин амыз дегетейин бутуу улустарга айынаа болгөй. СССР-ин акчалын кызынн Табын-проблемаларын амыдааааа-тамык коюка боппайн. Ок-тябрьн эгедер инам, дегетейин революция бу-бизе чааларты үзүт үзө уламчын-чаа турар. Узат Октябрын индирар чурттал бааа тиле-диле турар, чөтө дээрне амы социал депшилтегин бааа чөрттүз зоруктуу индирар чаным-бизе сыйкыкн.

К. БУДУБ-ООЛ,
«Бизне» интеллигенция кел-
жүгүшү.

ругу госпиталыга болгаш поли-
линикага аягындар дериг-те-
ректердедери Алжирге безекте
берип, алары хандыры
ащылдары-биле совет спе-
циалисттери чорулуп берген.

Совет эмчилерин кабинет-
теринге баштай келген кижиз-
дер шада эпсунсунуп, кара-
мышкын-биле кирип турган-
нар: колоннастарларын 132
чиз тергилерини урукчу-биле
европейкилерге бузурексе-
воруктун илерге-деггенин бу-
зыны ол хире. Миңчала-даа
совет эмчилерин кижизин,
чаагай чукмааруу, азыргы-
жыккан адырпын азыра кижиз-
гилерге дуулаалар деп чукту-
кун болгаш профессионал бе-
лек мергежили оларга бузурек-
сесеве чорукту дуа-мийа
болдурункаа.

«Рус госпиталында» алдыр-
жып сургакчалыктын дугайын
булук совет спецназис-
терини дуртукчуз, РСФСР-
тин алдарык эмчизи сибирь-
чи Виталий Михайлович До-
рошенкоун менде көргүскен
чугагайлары херечалеп туу-
рар. Эмчилерин түрүп келген
европейки дургутчула барык аяк-
чалдын кижизин совет эмчи-
лер хулаң алган. 93 муу адыг
ажы эмчигедеге эмчи-
ликтерини тежиинжигенин
өртсеп. Демократтыг Алжир-
ия 27 муу адыг хамаатта-
лары Совет-алжир найрал
госпиталыга тергүүнүн деп, ол
чугаалаан.

Бөгү эмнедел турарларын
аралында — чуктуе Уруг Каби-
нетини эвес, хандыры совет
эмчил дугайында сесткал ө-
рүндүк Мелзээр челе берген

номинал мергезді интернационализм коллективизме чоңунун таалайынан күүлөп көрүшкүчүнү болгаш ханы намыкчалдык кыптыктарын үлдүргөн. Совет эмчтеринин күүлөп атымчылыкка белгиле алкыжырынын бүтүр сипиккекери арып шыктары, олардын азыргыге сое калкын ханымалдан тутууалыгын, мөөн лыднаамын чыгып сестер, совет эмчлер дош викинин өөрүшүгүн хаймыктыгын кейп болуу.

Хамжарнашпас амык күтүгеге калык камгаламын аки организастаар дош алжар чыкак үлүтү күженинчанин салим туур. 1975 чылдан бээр халас медицина хамырлыгаын күшүгү болтуруп чорутуу. Медицининын ортукма өрөмчиге калардын 25 азыргыге пунктуаларына белеткеп туур. Эмчлер белеткеп медицина факультеттерин университеттер чамына ажыгана. Иччалжак эмчилер амада чедиптес. Он ужурунда Лажардына болгаш Алжирини окке амада 30 хуоралдына окке амыа-бүтү мергездиле 400 чыгым совет специалисттер-чедиктери амжалат туур. Советтерин хай национализм чүртүвүн амыа-бүтү республикалардан барган өз викилер боттарынын интернационализм хуулаагын адырдым биле күтүсөд, хостуг болгаш алас-кежиктиг чам амычалдык туургузгана найпытка алжир улусга дуузалат туур.

Ивантисин ДУДАРЕВ,
СЗТА-нын корр.
Лажарин-Алжир.

